

Novinky v histopatologické klasifikaci neuroendokrinních nádorů v 5. vydání WHO klasifikace nádorů trávicího traktu (2019)

Tomáš Jirásek¹, Václav Mandys²

¹ Oddělení patologie, Centrum PATOS, Krajská nemocnice Liberec, a.s.

² Ústav patologie 3. LF UK a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha.

SOUHRN

V krátkém přehledovém sdělení jsou uvedeny změny v klasifikaci neuroendokrinních nádorů trávicího traktu, které byly publikovány v 5. vydání WHO klasifikace nádorů trávicího ústrojí v létě 2019.

Klíčová slova: neuroendokrinní neoplázie – NEN – NET – NEC – MiNEN – WHO klasifikace

Changes in histopathological classification of neuroendocrine tumors in 5th edition of WHO classification of gastrointestinal tract tumors (2019)

SUMMARY

In a brief review is presented a summary of news in the classification of neuroendocrine neoplasms of the digestive system, as they were introduced in the 5th edition of the WHO Classification of Digestive System Tumors published in summer 2019.

Keywords: neuroendocrine neoplasia – NEN – NET – NEC – MiNEN – WHO classification

Cesk Patol 2020; 56(4): 207–211

Neuroendokrinní nádory trávicího ústrojí představují relativně vzácné afekce, jejichž frekvence záchytu ale postupně vzrůstá (1). Původně byly označovány jako „karcinoid“, podle práce publikované Oberndorferem v roce 1907 (2).

V druhé polovině 20. století byly „karcinoidy“ histopatologicky roztříděny podle klasifikace Sogya a Tazawy na několik typů karcinoidu typického a karcinoid atypický (3). V roce 2000 byla publikována zcela odlišná klasifikace těchto nádorů lokalizovaných v trávicím ústrojí (4), zatímco v plicní lokalizaci původní dělení na typické a atypické karcinoidy přetrvává dosud (5,6). Klasifikace WHO z roku 2000 a následná zpřesnění v letech 2002–2004 (7–9) zavedly zcela nové označení nádorů: dobře diferencovaný endokrinní tumor - „karcinoid“ (benigního nebo nejistého biologického chování), dobře diferencovaný endokrinní karcinom - „maligní karcinoid“ (maligního chování) a málo diferencovaný endokrinní karcinom (malobuněčný karcinom). Hlavní důraz v diagnóze byl kladen na histopatologickou morfolonii, v kombinaci s imunohistochemickým průkazem chromograninu-A a synaptofyzinu a stanovením mitotické a proliferační aktivity nádorových buněk (tzv. Ki-67 index). Klasifikace obsahovala i bližší diagnostická kritéria pro smíšené nádory, které byly označeny jako smíšené exokrinní - endokrinní karcinomy. Navíc byly nádory v jednotlivých lokalizacích poměrně komplikovaně zařazovány do jednotlivých kategorií i podle tzv. klinicko-patologické korelace.

✉ Adresa pro korespondenci:

doc. MUDr. Tomáš Jirásek, Ph.D.
Oddělení patologie, Centrum PATOS
Husova 357/10, 460 63, Liberec
tel: 485 312 303
e-mail: tomas.jirasek@nemlib.cz

Závěry intenzivní diskuse zaměřené na klady a problémy klasifikace z roku 2000 byly formulovány ve WHO klasifikaci nádorů trávicího ústrojí z roku 2010 (10). Nově byly definovány dobře diferencované neuroendokrinní tumory (NET), v gastrointestinálním traktu (GIT) odpovídající původnímu „karcinoidu“. Na základě hodnocení proliferační a mitotické aktivity nádorových buněk byl určen grade NET na G1 a G2. Dále byly definovány níže diferencované neuroendokrinní karcinomy (NEC), s podkategoriemi neuroendokrinního karcinomu malobuněčného a velkobuněčného; podle vysoké mitotické a proliferační aktivity nádorových buněk pouze G3. Na rozdíl od předchozích klasifikací byla převážná většina gastroenteropancreatických NET zařazena jako nádory maligní (/3) podle Mezinárodní klasifikace nemoci pro onkologii (MKN-O-3). Pro smíšené nádory bylo zavedeno nové pojmenování - smíšený adenoneuroendokrinní karcinom (mixed adenoneuroendocrine carcinoma – MANEC) a jako diagnostické kritérium bylo arbitrárně určeno minimální zastoupení jak adenokarcinomové, tak i neuroendokrinní komponenty na nejméně 30 % objemu nádoru.

Poslední 5. vydání WHO klasifikace nádorů trávicího ústrojí z roku 2019 (11) uvádí i upravenou klasifikaci neuroendokrinních nádorů, vycházející z klasifikace publikované v roce 2010. Změny nejsou zásadní a týkají se následujících oblastí (viz též Tabulka 1.):

1. **Nové skupinové označení** neuroendokrinní nádory (neuroendocrine neoplasms - **NEN**).

2. **Rozšíření diferencovaných neuroendokrinních tumorů (NET) o kategorii NET G3** (obr. 1). NET je stále definován jako dobře diferencovaný neuroendokrinní nádor, sestávající z cytologicky většinou pravidelných polygonálních buněk uspořádaných do solidních hnízd, nebo trabekulárních (pentlicovitých)